ENKÖPINGS KOMMUN

Tjänsteskrivelse Ärendenummer 1 (1)

2021-08-30 KS2021/552

Kommunledningsförvaltningen
Hannu Högberg
0171-62 62 86
hannu.hogberg@enkoping.se

Kommunstyrelsen

Uppföljning plan för intern styrning och kontroll 2021 kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen godkänner uppföljningen av den interna kontrollplanen.

Beskrivning av ärendet

Varje år antar nämnden en plan för intern styrning och kontroll för att säkerställa att nämndens verksamheter upprätthåller en tillfredsställande intern kontroll. Kommunstyrelsen fastställde planen för intern styrning och kontroll för egen nämnd i samband med att årsplanen beslutades den 26 januari, paragraf 4. Enligt kommunens regler för intern kontroll och styrning ska KS följa upp planen två gånger per år.

Kommunledningsförvaltningens bedömning

Kommunledningsförvaltningens kommentarer och genomförda åtgärder redovisas i bilaga. Sammanfattningsvis kan sägas att de flesta kontrollpunkter är hanterade, avvikelsen avser nämndens dokumenthanteringsplan. Uppföljning plan för intern styrning och kontroll 2021 fortsätter.

Ulrika K Jansson
Kommundirektör
Enköpings kommun

Hannu Högberg
Stabschef
Kommunledningsförvaltningen
Enköpings kommun

Kopia till

Bilaga: Uppföljning KS internkontroll, delårsrapport T2, 2021-08-26.

Kommunstyrelsens interna styrning och kontroll

En tydlig intern kontroll bidrar till att verksamheten når sina mål, att rapporteringen om verksamheten och ekonomin är tillförlitlig och att verksamheten efterlever lagar och regler. Varje år beslutar kommunstyrelsen om en plan för intern styrning. Flera delar är väsentliga i arbetet intern kontroll: Riskanalyser som ger grund och riktning för arbetet, planerade åtgärder och kontroller, uppföljning samt åtgärder. Enligt kommunens regler för intern kontroll och styrning ska kommunstyrelsen följa upp planen två gånger per år. Detta görs i samband med årsredovisning samt delårsrapport T2. Ett viktigt steg i arbetet med intern kontroll är nulägesanalysen och arbetet framåt. Kommunstyrelsen har gjort en bedömning av de mest väsentliga riskerna som del av långsiktig verksamhetsutveckling. Med detta som grund ligger de kontrollområden som varit ”gulmarkerade” i tidigare års internkontrollplaner att följas upp igen till att kontrollmålet är uppnådd. Kontrollpunkterna införlivas i förvaltningens verksamhetsplanering och följs upp av kommunstyrelsen. Grund för kontrollen är den riskanalys som arbetats fram och som visuellt presenterats i en riskmatris.

Riskmatris

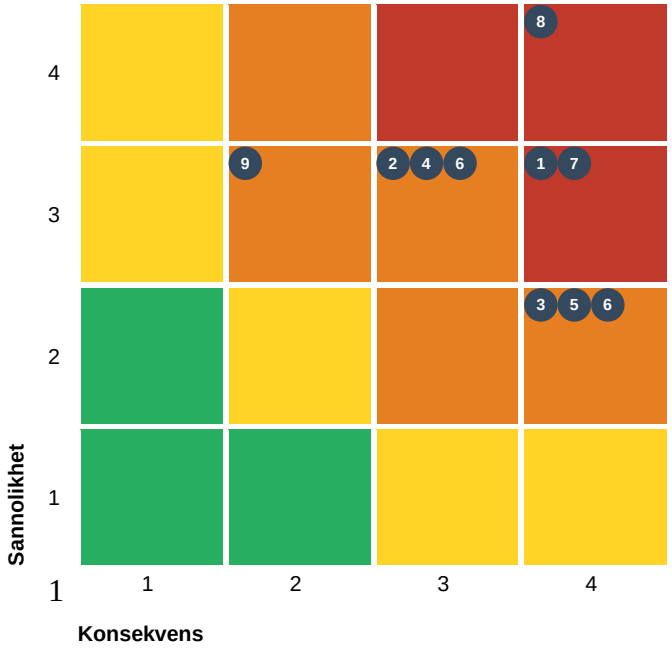

	Sannolikhet	Konsekvens
4	Hög	Mycket allvarliga
3	Medelhög	Allvarliga
2	Låg	Begränsade
1	Mycket låg	Mycket begränsade

Kommunstyrelsens internkontrollplan 2021

Process/rutin	Risk	Kategori	Kontrollmoment/riskreducerande åtgärd	Kontrollaktivitet/metod	Ansvar/Kommentar
1.Informationshantering	Om dataskyddsförordningen (GDPR) inte efterföljs får det till följd att enskildas rätt till skydd av personuppgifter. Risk för ekonomisk och juridisk skada.	Administration Lagkrav	Aktuella gallringsbeslut finns, inventering av ärendehanteringssystem, dokumenthanteringsplaner.	Kontroll att gallringsbeslut finns, påbörjad inventering av ärendehanteringssystem samt dokumenthanterings-planer finns.	Kanslichef. Kontroll av gallringsbeslut genomförs och att inventeringen har påbörjats. För riskområdet finns en fördröjning pga initial sen start av e-arkivprojektet.
2. Utlämnande av allmän handling	Tryckfrihetsförordningen följs inte vid utlämnande av allmän handling dels på grund av tidigare oordning i arkivet, dels på grund av att rutiner inte är tillämpade eller kända.	Administration Lagkrav	Verksamheten bedrivs med god kvalitet utifrån gällande lagstiftning. Rutiner är tillämpade och kända.	Stickprov av handläggningstid för utlämnande av allmän handling från verksamhet respektive arkiv. Att utbildning rörande allmänna handlingar och sekretess är genomförd.	Kanslichef. Utbildningen är försenad på grund av Covid-19. Återkommer därför som kontrollmoment med planerade insatser under 2021.
3. Lagar och regler	Förekomst av oegentligheter i form av korruption, mutor och jäv leder till brister i måluppfyllelse, ekonomiska förluster och att invånare tappar förtroende för kommunen.	Ekonomi Lagkrav	Kunskapen hos politiker och tjänstemän kring regelverk undersöks samt att rutiner tas fram och att utbildning för tjänstepersoner genomförs.	Uppföljning av att rutiner finns samt att utbildningsinsatser genomförs.	Ekonomichef. Regler mot korruption beslutades av KF 8 juni 2020, KF §85
4. Arbetsmiljö	Brister i uppföljning av nämndens systematiska arbetsmiljöarbete kan innebära att nämnden inte uppfyller kraven i arbetsmiljölagen.	Personal Lagkrav	Att plan för uppföljning av handlingsplaner finns och att dessa tillämpas.	Rutin för uppföljning finns och den tillämpas.	HR-chef. Rutin finns och togs fram aug 2020. Uppföljning sker under 2021.

Process/rutin	Risk	Kategori	Kontrollmoment/riskreducerande åtgärd	Kontrollaktivitet/metod	Kommentar
5 Ekonomi och Investeringar	Demografiska prognoser visar att befolkningen i Enköping ökar år för år. Detta ställer krav på investeringar som är utmanande för de finansiella målen.	Ekonomi	Att resultatet inte understiger 2 procent, att soliditeten inte understiger 20 procent samt att självfinansieringsgraden är inom intervallet 50-100 procent för perioden 2020-2023.	Uppföljning i delårsrapport samt årsredovisning.	Ekonomichef.
6 Inköp Styrdokument	En kommungemensam inköpsprocess är en förutsättning för att agera på likartat sätt i kommunen.	Inköp	Att det finns en reviderad policy samt riktlinje för kommunens samlade inköpsverksamhet med tillhörande anvisningar och rutiner med förtydligande av nämndernas ansvar och mandat.	Uppföljning samt revidering av policy och riktlinje. .	Inköpschef.
7 Inköp Upphandlingar	Antalet identifierade investeringsobjekt är omfattande, vilket innebär att det kan bli svårt för förvaltningar att hinna projektleda objekt.	Inköp	Att inköpsarbetet kan utföras rationellt genom att antalet upphandlingar minskar genom avtalsöversyn. Dialog om avtalsperioder förs med beställare av upphandlingar. Dialoger med förvaltningar om att prioritera investeringsobjekt.	Uppföljning av plan för upphandlingar. Uppföljning av investeringsplaner.	Inköpschef. Ekonomichef.
8 Inköp Ramavtalstrohet	Verksamheten avropar inte mot de avtal som finns utan gör direktupp-handling, vilket medför att lagen om offentlig upphandling inte efterföljs. Detta medför risk för fördröjda upphandlingar samt ekonomisk och juridisk skada.	Inköp Lagkrav	Att inköp görs där det finns avtalsförhållande. Att vi har avtal där avtal saknas.	Stickprov på inköp samt via spendanalyser.	Inköpschef
9. Stödfunktioner	Ett av kommunstyrelsens uppdrag är att ansvara för intern service till kommunens nämnder och förvaltningar.	Ekonomi Effektivitet och ändamålsenlighet Styrning och ledning	Bedömning av effektivitet och ändamålsenlighet. Väl fungerande verksamhetsstöd innehållande dialog med nyttjare är del av en framgångsrik organisations verksamhet och ledning.	Uppföljningsdialoger med syfte att varje avdelning har program för arbete med effektivitet och ändamålsenlighet.	Stabschef Uppföljning sker med avdelningschefer, bla uppföljning av nyckeltal och brukardialoger.

Uppföljning av kommunstyrelsens internkontrollplan

Kontrollområde 1 - informationshantering:

Status kontrollmål – har ej uppnåtts.

Arbete med kontrollmoment/riskreducerande insats pågår. Uppdrag fortsätter när ny kansli- och utredningschef tillträder och ska omfattar så att • nödvändiga gallringsbeslut finns, att en inventering av ärendehanteringssystem genomförs fullt ut samt att en dokumenthanteringsplan arbetas fram för kommunstyrelsen. Med utgångspunkt från ovanstående har vi inte uppnått kontrollmålet.

Tillvägagångssätt framåt. Kortfattat kan framhållas att själva besluten inte är någon komplicerad sak, men för att veta vad som ska ingå i besluten behöver en gallringsutredning/inventering/analys genomföras av de informationsmängder det gäller. Detta tillvägagångssätt är brukligt bland annat vid framtagande av dokumenthanteringsplan eller informationshanteringsplan, som dokumentet eventuellt bör heta framöver. Kontrollområdet föreslås vara kvar som moment i kommande årsplan tills kontrollmålet är uppnådd.

Kontrollområde 2 – Utlämnande av allmän handling:

Status kontrollmål – är på väg att uppnås.

Följande begäran om allmänna handlingar har kommit in till kommunen under 2018, 2019, 2020 och (tom juli 2021):
2018: 1464 st, 2019: 1763 st, 2020: 1772 st, 2021: 944 st (till och med maj månad).

Begäran av att ta del av handlingar ska ske skyndsamt. Enligt JO ska en myndighet normalt lämna besked i utlämnandefrågan samma dag som en begäran har gjorts. Myndigheten ska alltså antingen lämna ut handlingen eller ge besked om att du inte har rätt att få ut den. Enligt JO får beskedet dröja någon eller några dagar om det är nödvändig för att myndigheten ska kunna ta ställning till om den efterfrågade handlingen är allmän och offentlig. Det kan förstås behövas ännu längre tid om begäran avser ett omfattande material. JO har uttalat sig om skyndsamhetskravet i många beslut, se bland annat JO 4209-09 och JO 5308-11. Handläggningstiden är i allmänhet kort i kommunstyrelsen och dess förvaltning. Det är när omfattande begäran inkommer som det kan dröja. Under juni månad kom sådana förfrågningar som omfattade hundratals med sidor och vid fyra tillfällen från en och samma e-post adress. Begäran har också inkommit under juli månad som ställt krav på särskilda körningar/informationsbearbetning. Ärenden har också inkommit som innebär sekretessprövning och då främst inom upphandlingsområdet. Även i dessa fall kan ett svar dröjer lite länge än att det sker samma dag.

Kontrollområde 3 – Lagar och regler (korruption, mutor och jäv):

Status kontrollmål – är på väg uppnås.

Beslut är tagen av kommunstyrelsen att införa en visselblåsafunktion, status (augusti 2021) är att upphandling startar av extern funktion. Siktet är att ha funktionen på plats efter årsskiftet 2021/22. Några utbildningsinsatser annat än informationsmöten för införande av visselblåsarfunktionen i kommunledningsgruppen har ännu inte genomförts inom kontrollområdet.

Tillvägagångssätt framåt. Arbete med att införa visselblåsarfunktionen fortgår. Utbildningar för att öka kunskapen hos politiker och tjänstemän kring regelverk planeras in av ekonomichef.

Kontrollområde 4 – Arbetsmiljö:

Status kontrollmål – målet har uppnåtts.

Rutiner säkerställer att samtliga områden inom systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM)följs upp. Den årliga uppföljningen når alla led inom kommunledningsförvaltningen. KLFs ledningsgrupp har gått igenom årets enkätresultat i mars. Frågan behandlades även en andra gång i KLF-ledningsgrupp i april efter att resultaten presenterats inom forumet facklig förvaltningssamverkan. Nuläget (augusti 2021) är att det enda som saknas i årets uppföljning är ytterligare en dialogrunda med centrala fackliga parter. Synpunkter på SAM-enkäten har fångats in av HR-avdelningen från medarbetare. Dessa bearbetas in i kommande enkäter.
Sjukfrånvaron inom kommunledningsförvaltningen är mycket låg och varit stadigvarande under 2 procent under året. Rehabiliteringsbevakning sker genom systemet Adato till respektive chef inom KLF. Sammantaget är det få rehabiliteringsärenden inom förvaltningen. Aktuellt läge är bevakning på 5-6 personer men antalet varierar över året. Systemet ”Invit Flexite” är införd inom förvaltningen och är ett system där medarbetare rapporterar om arbetsmiljörisker, tillbud samt olyckor/skador i arbetet. Status är att det är mycket få rapporteringar via systemet inom förvaltningen. APT genomförs inom samtliga avdelningar med en fast dagordning där ett område är arbetsmiljö, hälsa, aktiva åtgärder och säkerhet. Kommunikationsinsatser har genomförts av fackliga parter, stabschef för att få in tillbudsrapportering i Invit Flexite.

Kontrollområde 5 – Ekonomi och investeringar.

Status kontrollmål - har uppnåtts

Kontrollmålet innebär att resultatet inte understiger 2 procent, att soliditeten inte understiger 20 procent samt att självfinansieringsgraden är inom intervallet 50-100 procent för perioden 2020-2023. Uppföljning sker i delårsrapport T1 samt fördjupat inom T2. En särskild aspekt för kontrollen är att en särskild uppföljning görs av Corona/Covid -19 relaterade kostnader samt intäktsbortfall.

Kontrollområde 6 – Inköp styrdokument.

Status kontrollmål – på väg att uppnås.

Förslag till policy och riktlinje finns framtagen inom förvaltningen. Policy läggs fram för beslut under hösten.

Tillvägagångssätt framåt. Arbete med riktlinjer hanteras inom kommunledningsgruppen. Samhällsbyggnadsförvaltningen som har en stor del av kommunens upphandlingar är särskilt viktig part i fortsatt dialog.

Kontrollområde 7 – Inköp upphandlingar.

Status kontrollmål – på väg att uppnås

För att utföra inköpsarbetet rationellt behöver en utvecklad intern dialog finnas. Strävan är att få ned antalet upphandlingar genom avtalsöversyn i förvaltningsövergripande dialoger genom att fler ramavtal tecknas. Översyn görs även av avtalsperioder. En riktning är att Enköpings kommun är ansluten till inköpscentralers upphandlingar/avtal alternativt att kommunen medverkar i gemensamma upphandlingar inom UPPSAM eller 4M. Strävan är att lägga avtalstider så att möjlighet finns att utnyttja maximal längd för ramavtal med syfte att inte behöva upphandla för ofta.

Regelverk för investeringar har presenterats för kommunstyrelsen men är ännu inte fastslagna. Större investeringsobjekt föredras för kommunstyrelsen.

Tillvägagångssätt framåt. Arbete sker enligt ovan. Inköpsavdelningen arbetar med jämförande statistik av antalet genomförda upphandlingar. Nedan ger en bild över genomförda upphandlingar 2021.

Status

Radetiketter	Antal
Annonserade (A)	11
Påbörjade (B)	27
Planerade (C)	25
Arkiverade (D)	70
Ej påbörjade (X)	50
Totalsumma	**183**

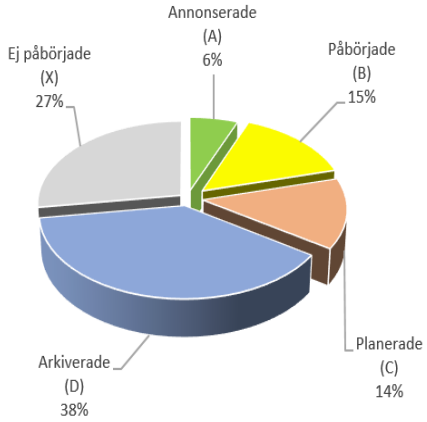

Typ av förfarande (påbörjade/genomförda)

Radetiketter	Antal
Ny upphandling	99
Avrop från befintliga avtal	34
Totalsumma	**133**

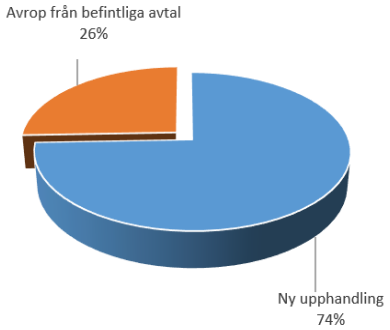

Bild 1. Antal upphandlingar samt som inköpsavdelningen arbetar med. Bild 2. Antal upphandlingar samt antal avrop från befintliga avtal år 2021.

(Anm: Status till och med 27 augusti 2021. Arkiverade dvs genomförda samt avslutade. Upphandlingarna med status "ej påbörjade" är upphandlingar som inköpsavdelningen ännu inte påbörja då det inte kommit in ett beställningsunderlag/beställarna).

Kontrollområde 8 – Inköp ramavtalstrohet.

Status kontrollmål – på väg att uppnås

Inköpsavdelningen har inrättat funktionen inköpscontroller. Uppgiften är att arbeta löpande med uppföljning av inköp och ramavtalstrohet som stöd till kommunens samtliga förvaltningar. Arbete har även inletts med så kallade spendanalyser som ska visa kommunens inköpsmönster.

Tillvägagångssätt framåt. Arbete med spendanalyser fortsätter och inköpsavdelningen ger stöd till kommunens förvaltningar. Genom att metodiskt kategorisera kostnaderna ges svar på de primära frågorna om vem om vad kommunen köpt? Hur mycket kommunen köpt för? Vem som köpt av och av vilken leverantör. Syftet med analyserna är att effektivisera inköpsprocessen samt utgöra ett stöd till att göra rätt.

Kontrollområde 9 – Stödfunktioner.

Status kontrollmål – på väg att uppnås

Kontrollområdet har fokus på effektivitet och ändamålsenlighet. Väl fungerande verksamhetsstöd utgör del av en framgångsrik organisations verksamhet och ledning. En revisionsrapport från våren 2021 pekade på behov av utveckling av kommunledningsförvaltningens verksamhetsstöd. Under året har dialog om effektivitet och ändamålsenlighet förts av stabschef med avdelningschefer om respektive avdelnings dialog med kommunledningsförvaltningens brukare/nyttjare/beställare.

Tillvägagångssätt framåt. Kommunledningsförvaltningens avdelningschefer arbetar med framtagande av planer där stödfunktioner utgör del. Under året har en dialog letts av kommundirektör om en förvaltningsövergripande färdplan, denna plan utgör också del av effektivitet, ändamålsenlighet samt styrning och ledning inom kommunledningsförvaltningen. Arbetet med färdplanen fortsätter på KLF samt i kommunledningsgruppen.